

اداره مرکزی :

انقره ، استانبول جاده سنده انقره
معارف امینکی باشده کی دائره

استانبول بوروسی :

استانبولده ، انقره جاده سنده 87 نومروده
دائرة مخصوصه

حیات

هیاته دائره هیاته ... دنیاه دها هرق هیاته قاتالم ...
- آنچه -

نسخه سی هبرده 15 غرورده .

سنه لکی بوسته ایله 7,5 لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین 7,5 دولار) .

ابونه راعلان ایشلری ایچین استانبول بووونه
مراجعت ایدیلیر .
یازی ایشلرنک مرجعی انقره مرکزیدر .

صافی : 89

انقره 9 ، آغستوس ، 1928

4 نجی جلد

مصاحبه

مصاحبه

کچن کون بر آرقاداشمله استانبولک مسیره
محللرندن برینه کیتمشدم . اوطوردیغ یرک
جوارنده ایکی سویملی چوجوق اوینایورلر ،
قوشویورلردی . ارقده آچاچ دینندن برسس
اونلری چاغیردی :

— هادی مادمازهک یاننه کیدیکز ،
اورادن آیریلاییکز ! چوجوقلری اک طبیعی
حرکت ونشئدن محروم ایلهین بو اخطار جانمی
صیقمشدی . آنه نک چوجوق اوزرنده کی بو
فائده سز تحکمندن متأثر اولدم . یاننده کی ارقاداشمه
شکایت ایتدم . ارقاداشم بو طائلهی طانیورمش ،
آکلاندی : بو ایکی سویملی چوجوغک تربیه سی
مکر آچاچ آلتنده اوطوران واننه کچن اوتلری
چیکنه مکه مشغول اولان مادمازله مودوع ایتمش .
بابا و آنه کویا چوجوقلرینه اینی باقق ایچین
بو قرق بشلاک روم قادینی بولمشلر ، بو واسطه
ایله فرانسزجه ده اوکره ته جکلر مش . مادمازله
ده نیلن ماهیتی مجهول بو قادیندن چوجوقلرده اینی
اعتیادلر تولیدینی ویوکسک استعدادلر انکشاف ایتد
یرمکی بکله یورلر مش . چوجوغنی بک اوغلندن تدارک
ایدیلش صریبه النده بو یومک وقتیه استانبولک
ساخته آریستوقراسی منسوبلری ایچین مودا
ایدی . بویله بو یون چوجوقلر ایچنده تورکلکنی
وانسانلغنی محافظه ایتمش اولانلری بن طانیایورم .

بونوع تربیه ، هیچ برمفکوره ، مقدس هیچ
برشی طانیایان زویپه وینسز ، زواللی مخلوقلر
یتیشدیردی . اوزمان چوجوقلرینی بو یابانچی
وروحلری اعتباریله ملوث قادیلرله تسلیم ایدهلر
برانسانده ، برتورک ووطنداشده آراناجق اوصافی

بیلمه یورلردی . غرب مدنیته تماش کوزلری
قاماشدیرمش ، هر نه بهانه سنه اولورسه اولسون
چوجوغنی محیطدن اوزاقلادیرمق بر معرفت
تلقی اولونمشدی . صوک یکر می سنه دنبری کچریدیکمز
انقلاب بو ذهنیتله مجادله ماهیتنده اولدینی خالده
مع التأسف حالا بعض قافالرده هیچ برده کیشیکلک
وجوده کتیره مه مشدر . اسکی پاشا قوناقلری
سوندی ، شیمدی بر پارچا قازانچی یولنده اولانلر
عینی قوناقلری روم ، یهودی صریبه لریله ،
اوراده حکم سورهن دوشونجه طرزیه احیا
ایتمک قالیورلر .

بنم کوردیکم روم قادینی چوجوقلرینک
صریبه سی اولارق اوینه صوقان بابا و آنه اک ابتدائی
تربیه مدلولنه واقف دکدر . صریبه دیه آلدقلری
بو قادین قونوشدینی تورکجه ایله زواللی یاوروجقلرک
شیوه سنی بوزویور ، بایاغی طوری ایله چوجوقلر
اوزرنده اک فنابز تاثیر یاپیور . بو کامقابل چوجوقلره
بش اون کله فایته بوزوق فرانسزجه اوکره تمه سی
نصمت عد ایدیلیور . بو بابا و آنه اون کله
فرانسزجه اوکره تمک ایچین چوجوغنی بو یابانچی
روحلی ، معلوماتسز ، ماهیتی مجهول قادینلنه
ناصیل بیر اقییورلر ، حیرت ایدیورم .

بو حال منفرد دکدر . غرب مدنیتنی تمثیل
نامی آلتنده کور بر حرکتله هر نوع انسانی
و ملی مفکوره لری آتمغه اوزهن یکی بر زمهره
تشکل ایتمکده در . بو زمهره نک یتیشدیره جکی
یارینچی چوجوقلر ، بروقت بک اوغلی قالدیرملرینی
دولدوران بینسز ، معلوماتسز ، قوزموپولیت

پاشازاده لردن ، زویپه لردن فرقلی اولمایا جقدر .
بونک اوکینی آلمق لازمدر . فقط ناصیل ؟
بر کره بیللمی یز که چوجوق بابا و آنه نک هر صورتله
تصرف ایده بیله جکی « برمال » تلقی اولوناماز .
بابا و آنه چوجوغنه ایسته دیکی تلقینی یانمغه ،
ایسته دیکی الله تودیعنه مأذون دکدر . ابونک
چوجوغنی یتیشدیرمکده معین وظیفه سی واردر .
بو وظیفه ، چوجوغک یاشایانچی ملی محیطدن
اوزاقلادیر یلاسنه و اونک قوتلی انسان اولارق
یتیشمه سنه مانع اولمغه مساعدده ایده مزه . چوجوغنی
ایچین بویله زهرلی بر محیط حاضر لایان بابا و آنه
اطرافک قسیحیه قارشیلشایدیر . بویله بر اخلاقی
حساسیتدر که هر هانکی بر صورتله یاکلش یوله
کیدن بابا و آنه یی دوعرو یوله سوق ایدیر ،
چوجوقلری قورتاریر .

بو آداملره قارشی دائما ماضی نی کوسنتر ملی ،
یوزلرینه قارشی شوئلری ده ملی یز : « افندیلر
دونکی قوناقلرک چوجوقلرندن بو مملکت وانسانلق
نه خیر کوردی که یاورولر کنزی عینی صورتله
یتیشدیرمک چالیشیور سکز ؟ بک اوغلی محصوللرینی
ناصیل او یکزه آلییور ، ناصیل چوجوغنکیزی
اونلره تسلیم ایدیور سکز ؟ چوجوقلر یکزه
لسان اوکره تمکمی ایسته یور سکز ، اونک مختلف
یولی واردر . نهایت بونده چوق استعجال ایتمک
ایسته یور سه کنز ، مکتبلرک بویولده کی تدریساتندن
ممنون دکلسه کنز ، چوجوغنکیزی بر اجنبی مملکتده کی
اینی بر حائله یاننه کوندره وه بیلیر سکز . چوجوق
اوراده هیچ اولماز سه مدنی بر حائله یاشاپیشنی
وتربیه سنی کورور ، ملی محیطدن اوزاق اولمغه

اوه برنجی عصره دأر برویقه

منظوم بر اثر

اسکي کتبخانه لرمزدن برنده محفوظ یازما بر کتابک ظهرينده مهم بر منظومه به تصادف ایتشم . اون برنجی عصرک ، خاصه دوردنجی مرار دورینه عائد ظلم واعتسافلرینی حکمدارک یوزینه وورا وورا هایقیران بو پارچانک صاحبی مشهور قاضی زاده ایدی . شیمدی به قادر هیچ بر یرده تصادف ایدیلین بو وثیقه یی کچن سنه حیات مجموعه سنده تاریخ عراقلیسی قارئلرمنه عرض و تقدیم ایتشم .

برکون کوپرلی زاده محمد قواد بك عینی موضوع و طرزده یازیلش قصیده لردن مرکب بر اثرک بروسه کتبخانه لردن برنده اولدیغنی - معارف و کاتبی کتبخانه لر مدیری حسن فهیمی بک افاده سنه عطفاً - خبر و یردی . صوک کونلرده وظیفه دولایسیله بروسه ده بولوندم . فرصندن استفاده ایدره ک و اوزول شهرک قیمتدار کتبخانه لرینی آراشدیرادم . خیلی استفاده ایتدم . بو میانده حسن فهیمی بکک بحث ایتش اولدیغنی مجموعه یی ده موزه ده کی کتابلر آراسنده بولدم . افاده لر ی بوتون منظومه لره بر آدامک مالی اولدیغنی کوستریور . فقط بو نسخه خیل ای بریسی طرفندن یازیلشدر . املا خطالری چوقجه در . مع هذا تصنیفیه طرز ی ؛ اساس افاده ، قائلکده قوتلی بر شاعر اولق شوپله دورسون ، نظم سهولتنه بیله مالک اولمادیغنی احساس ایدیور . مجموعه نك عمومی عنوانی :

بو مولود اولدی نورس توحید

بو مولودی سون اولدی موحید

مقابل ای برعائله ایله تماس امکاتی بولور . فقط بک اوغلندن کتیردیکنز مرپیه چوجو غک شیوه سنیه ده ، معنویاتی ده بوزار .

بو آدم لره اوتنه دنبری دیل لردن دوشورمد . کلری ترانه لر ی واردر : مکتبلریمزک و یردیکی تحصیل و تربیه یی بکنمزلر ، چوجو قلرینی خلق چوجو قلری آراسنده بولندیرمق ایسته مزلر . متبادیا مکتبلری تنقید ایله یین بو آدم لره نه تربیه و تحصیل حقنده بر فکرلری ، نه مکتبلره تماسلری واردر . تورک معلم لرینی بکنمه یین بو یینسز بابا و آننه نهایت چوجو قلرینی بک اوغلندن بولوب اولرینه صوقد قلری مرپیه نك الله و یرمکنن چکینمزلر . ادرا کسزلکک بودرجه سنه انسان حیرت ایدر .

محمد امین

بو مولود اسمیدر « مفتاح جنت » ایکنجی اسمیدر « باب عدالت » پارچاسیله آ کلادیغمز کبی ، باشدن باشه دوردنجی مراده خطاب ایدن « مفتاح جنت » ک : نفسمز ضبط ایدلم اول شها صوکرآ دین سیفن صالالم هر یکا امتحان ایله سوزوم طوبی ای مراد هر مرادکه اولاسک بر مراد

کبی بیتلریله ضمناً ، و : شیخ عبدالقادر کیلانیدر پیرم نیم همتی سلطانیه یردن کوکه دک زردبان . . . کبی سوزلریله صراحتاً قائلنک طریقت اهل بر آدام اولدیغنی ده اوکره نیورز . بو آدام کندی افاده سنه نظراً بر کیجه رؤیاسنده « حضرت محمدی » کورویور و ایشته اثرک میدانله کله سنه بورویا سبب اولیور :

بن دکلم سویله یین احمد دیلی سویله اوغلم دیدی بکا اول ولی بر کیجه رؤیاده کوردم حضرتی حق تعالینک حبیبی حضرتی دیدی ای صدیقمز کل کیت بکا یورو آغزمدن خبر و یر امتا [*] بونلری تربیه ایله حق ایچون بر نفس و یرمه صاقین بو خلق ایچون

اودور حقنده خیل آغیر اتهاملری ده احتوا ایدن بویله بر اثری قلمه آلابیلدک ایچون قائل اولان ذات بورویا بهانه سنی ضروری اولارق بولشدر دییه بیلیرز . بونقطه یی تأییداً بر قاچ بیت داها او قویالم :

بن کیم احمد دیلندن سویله ییم ترچام اول دیدی تعلیم ایدم من دخی دریا کبی جوش ایلدم حقدن اوزکینی فراموش ایلدم

زاهدک عقلی ایریشمز رازیمه منکر ایرمز طالتجق آوازیمه

خان مرادم کلشم ارشادیکه حسبه لله اولان ارشادیکه ذاتکله کلام او یاندیرمق ایچون اوصوسمز خنکاری قاندرمق ایچون باشمی طوب آتشم میدانم من آرقا یاردیم اولشم سلطانم من پادشاهم سنده با که آرقا اول عن قریب حکمکده اول صاغ وصول . . .

[*] امتا : امته

بوندن صوکرآ اساسه کیریشیور : بر مرادجه وزیر ی بوله کور اهل حق بینظیری بوله کور حسبه لله اولا هر جنبشی بر یرنده اولیه بر یا کلشی رأیی تدبیری کتاب الله اولا فکری ذکری دائماً الله اولا

حق یوانده قورقایه هیچ کیمسه دن شاشیاه یا کیلمایه هیچ قبله دن بر الی سیف اوله برنده کتاب بول وزیر ی بویله ای عالی جناب آرا بول اهل ایله بیتمز بوایش بولزیسه ک هر ایشه کندک قاریش

حمدالله ایچی طیشی آ کلادک باخصوص آیاق دیوانن ایلدک آیده بر کره آیاق دیوانن ایت صوکرآ وار سیر سلوک ک کزه کیت

حق دیه ن جانه عدو خلق جهان اول اجادن اولدیکنز کوزدن نهان حق دیسه جلاده دیرلر مسکینی یا آنک جرار ایدرلر اسمنی نامکر سن آرقه یاردیم اوله سک اهل حق آرامزدن بوله سک

دیکه خنکارم بنی ، شاد اوله سک جمله غم لردن هپ آزاد اوله سک مشتقله کلشم بن ذاتکله آینه مدن قیل نظر مرآتکله بددعالر ایله ظالم لره ایسته انصافک خدادن بولره

کیسی آل آیاق سکا کیسی قنات قاتی لازمدر بولر ای عالی ذات بر صوچیه بونلری عزل ایله بش صوچیه بونلری قتل ایله آلتی صوچده قتل ازلک اولمادی

بلکه انصافه کلا سهو ایلدی اهل حق تا ابد عزل ایله معصن نا اهله تبدیل ایله ظالمی بش بیله بر عزل ایله کیده رک اصلاح اوله رد ایله بلکه آنتنجی سنه عادل اوله جاهلیسه بلکه ده کامل اوله

شرق و غربی قبضه آلفسه مراد منصبی عزل ایله تیز تیز مراد قائل اوله مشربک اولسون حلیم انس وجنی ضبط ایدر قلب سلیم دشمن ایلر دوستنی اهل غضب قیل مدارا ، دوستلغه اوله سبب . . .

آشاغیده کی سطرلر دوردنجی مراده « عدالت » ک

اهمیتندن بحث ایدیور :

پادشاهم دیکله برطانی نصیحت ایدیم
لدندن قائمیه اصلا دماغک هر زمان
بوامور سلطنتده اهلیله قیل مشورت
منصبی نا اهله ویرمه رأی وتدبیری یان

بونه قدرت بونه حکمت پادشاهم بونه حال
عدلیله ، مؤمن دکلکن ، آ کیلور نوشیروان
متعاقباً حکمدارک لاقیدانه حیات سنوروشنه
ایلیشیور و دییورکه :

تخت وتاجک کندی آلدن پادشاهم کوزک آج
سن کزرسک آوده ، قوشده خان مرادم کوزک آج
روم ایلی قالدی آلکده آناتولی قاریشیق
قالدی صارخان ایله آیدین صونه در بواورتاق
بربولوک کذبده صورمه ایچی طیشی ای مراد
اشبو ظالمیر سنی والله آلدن ای مراد

باشقا برمنظومه ده دورک ارتشاواتماس ماسقارا
لقارینی آ کلاتیور :

بر ایچی اوچ نسنه ییقدی عالی
اوان دیکله نه ییقدی عالی
شهرتیه ییقدی زینت عالی
ییقدی عالمر ایکنجی عالی
عزل منصب ییقدی اکثر عالی
دیکله آلا کل اوچنجی عالی
ییقدی دوردنجی شفاعت عالی
جائزه ییقدی بشنجی عالی
منصبی نا اهله تبدیل استیلر
هربری رشوتله دین صاندیلر
صاندیلر شرع شریفی پولیه
منصبی دلاله ویردیله هله
یتیم اوچ ملت بونی اتمز قبول
اشبو ظالمیر نیچون استدی قبول

رساله 1036 - 1037 سنه لری آراسنده
پازیلشدر . او ائنده صدراعظم خلیل پاشا ایدی .
کتابده :

وزیرک خسروه شاها ایشیتدم اهل حق دبرلر
که زیر رشوتی اصلا قبول اتمز ایش اولجان
ده نیله رک متعاقباً صدراعظم اولان بوشناق خسرو
پاشا التزام وضماً توصیه ایدیلور . او حالده داها اول
یازیلش اولان :

تورکله تورکانه بکلک ویرمه باباسن آصار
وار قیاس ایله رعایا کی نه در اول قالیازان

بیتیه قیصرلی برتورک اولان صدراعظم خلیل
پاشایه تعریض ایدیلدیکی تخمین ایدیلر . [*]

حضرت یحیی افندی اشبو کانه خزنده دار
دین اسلامک آناسی آناسی اول اختیار

دییه بریت ایله شیخ الاسلام مشهور شاعر یحیی
افندی نی تجلیل ایدن « مفتاح جنت » ، دورک علماسی

[*] تاریخ ، خسرو پاشای بعضی موفقیتلرینه و غمناک
ظلم طایر و خلیل پاشای تواضع و خلوصیه تقدیر ایدو .

حقنده آغیر سوزلر سویله مکدن چکنم یور ، ایشته
بونلردن برپارچا :

رشوتی قنی کتابده کوردیکز
ملک عثمانی کوکندن ییقدیکز

ایجد اوغلانی سزی الزام ایده
هتوز اوغلانی سزی عاجز ایده
نیره کز او یار کتابه سننه
قول و قربان اولدیکز هپ رشوته

« علمانک » بو حالنه قارشی « مشایخ » ی خاطر لیور و
اونلره قارشی ده سویله سوزلر سویله یور :

ای مشایخ قانی غیرت قانی عار
حق نیچون سویله سز آشکار
حق سویلک تا کیدنجی باشکز
غم ییک والله کیتمز باشکز

دوردنجی مراد دورنده کی معهود « توتون ایچمک »
مسأله سی حقنده بوساله علمیدارانه پارچالری احتوا
ایتمکده در . ایشته بش اون بیت :

چیقدی بر بدعت اوتوز ییلدن زیاده عالمه
قهوه لرده کور آنی اسم خیشدر دخان
خطبه سز سکه یوروتدی شرقله غربه شها
آیده بز کره یاساق ایلر وزیرک هر زمان

سویله بر محکم یاساق ایله دخانک حقنه
بویاصاغک هیبتنه انس و جن دیسون آمان [*]
اشبو ظلمتله نیجه فتح اول بغدادک سنک
بر خزینه باشقا ایستر درهمی والله اینان
وقت اولور بر درهمی چیقدی سفر لرده اونه
ظلم والهی سبدر تخمی ای شاه جهان
باخصوصا انکلیزدن کلدی ایجاد فرنک
بر بلا اولدی محمد ائتمینه ناکهان

جد اعلاکی سورسه ک تخمی قازدیر هان
بیر وکوک خلقی دعاچینک اولار کون و مکان . . .

اون برنجی عصر تاریخی ایچون البته مطالعه یه
دکر بر اثر اولان « مقام جنت » تکررله حشوله لرله
دولو ، افاده جه ضعیف ، ریکک منظومه لردن
متشکلدر و قاضی زاده نک عینی مقصدله قلمه آلمش
اولدینی پرواسز ، واضح قصیده سیله قابل قیاس
ده کیلدر ؛ بریزنده :

بومولودک آناسی اورله اولدی
بواولادک آناسی احمد اولدی

دینور . فقط قائلی حقنده هیچ بر طرفنده
بر اشارته تصادف ایدمه دم .

علی جانب

[*] دوردنجی مرادک بومقصدله ایقاع ایچدیکی ظلم و دهشته
حقیقه « انس و جن آمان » دیشدر ا

انکلترده روماتیک شاعرلر :

II

افتخار ایله کیتس

فرانسواختلاننده کوسترین طاشقینلر انکلترده
تقدیر کارلینی سقوط خیاله دوچار ایتدیکی زمان
ایکی شاعر ایلك اظهار استکلری حسیانده ثبات
ایتدیله ، بونلر کندی مملکتلرینک بوتون مؤسسهرینه
وعننه لرینه ابدی بر عصیان اعلان ایتکلری ایچون
آدبیات تاریخنده « اختلاجی شاعرلر » اسمیله یاد
ایدیلر . دهالرینک علوتی ، جرأتلرینک عظمتی ،
یوزلرینک ملکانه کوزه لکینه و کنج یاشلرنده
حزین افوللریله ایکی هائلوی سیما عرض ایدن بیرون
ایله شهلی دن بوراده بحثه لزوم یوقدر ، بویصفه لرده
بیرونه بر مقاله حصر ایتدیکم کی شهلی نک ترجمه
حالی ده موسیو (موروا) نک ائرنندن ترجمه ایدیلکده در . .
بویقضا ملاحظه دن صکره کیتسک اونلردن داها قیصا
وحزین اولان حیاتی تدقیق ایدمه حکم .

عموماً مسلم بقاعده یه کوره بر آدیپ حقنده
مطالعه بیان ایتکه ائنجیلردن زیاده کندی
عرقداشلی صلاحیتداردیله . فقط بویکی عاصی یی
بو قاعده دن استثنایتمک لازم کلدیکنی ادعا ایتک
بیلیم جرأت می در ؟ محافظه کار انکلتره ایله مادی
آمریقادده بعضی سیاسی و دینی تلقیرله تبعیت ایدیلد .
یکندن کندیلرینی آنجق صنعت نقطه نظرندن محاکمه
ایدن ائنجیلرک مطالعه سی هر حالده ده بی طرفانه در .
انکلیزلر بیرونک شعر لرنده بوتون مقدساتلرینه
تجاوز کورورلر . آمریقایلر ، تعلیم و تربیه ، مادی
ترقی وانکشاف ایچون عملی بر فائده کوره منزلر . هر هانکی
برناظمک مادی یاخود تربیوی بر غایه تعقیب ایدن
قافیه لری اونلرک نظرنده داها قیمتلی در . قلب بشرک
آندیشه لرینی ، احتراصلرینی ترم ایدرکن او یاندیردینی
بدیعی هیجانه بر قیمت عطف ایدمه منزلر . طبیعی درکه
انکلترده عامه نک محاکمه سنه اشتراک ایتیم بدایه برستان
هر ایکی شاعری لایقیه تقدیر ایتشلردر . بیرون
ثولدیکی زمان ته نیسون بر شاعر دکل ، شعر ثولش
کی آغلادی . مائیو آرنولد شوپنتری انشاد ایتدی :
« بیرونک کوزلری ثولوم ایله قاپاندینی زمان
باشیمزی اُکدک ، نفسمز طوتولدی . بزه آز برشی
تعلیم ایتدی . فقط روحز اونی آواز رهد کی حس
ایتشدی . »

شهلی عصیان وانکارده داها شدتلی ، حیاتنده داها
طاشقین در . بویکی بویوک عاصی ، معاصر لری طرفندن
عینی درجه تلغین ایدیلکلری حالده حیاتلرندن زیاده
اثرلرینی نظر اعتباره آلان اخلاف طرفندن بولمنتک
اُک بویوک حصه سی نه دن بیرونه آیریلدینی قولایچه
آ کلاشیلر . بیرون حیات و حقیقه تماس ایدر ،
دائما قلبزه یاقین در . هر کسک آ کلا یایله چیکی ، متأثر
ومتهیج اولایله چیکی بر لسان قوللاندر ، اثرلری
بشری در ، حیاتی در . احتراصلری شدتلی ، استهزاسی